

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

GERMANY

CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SCIENCE, ENGINEERING AND
TECHNOLOGY**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi = digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

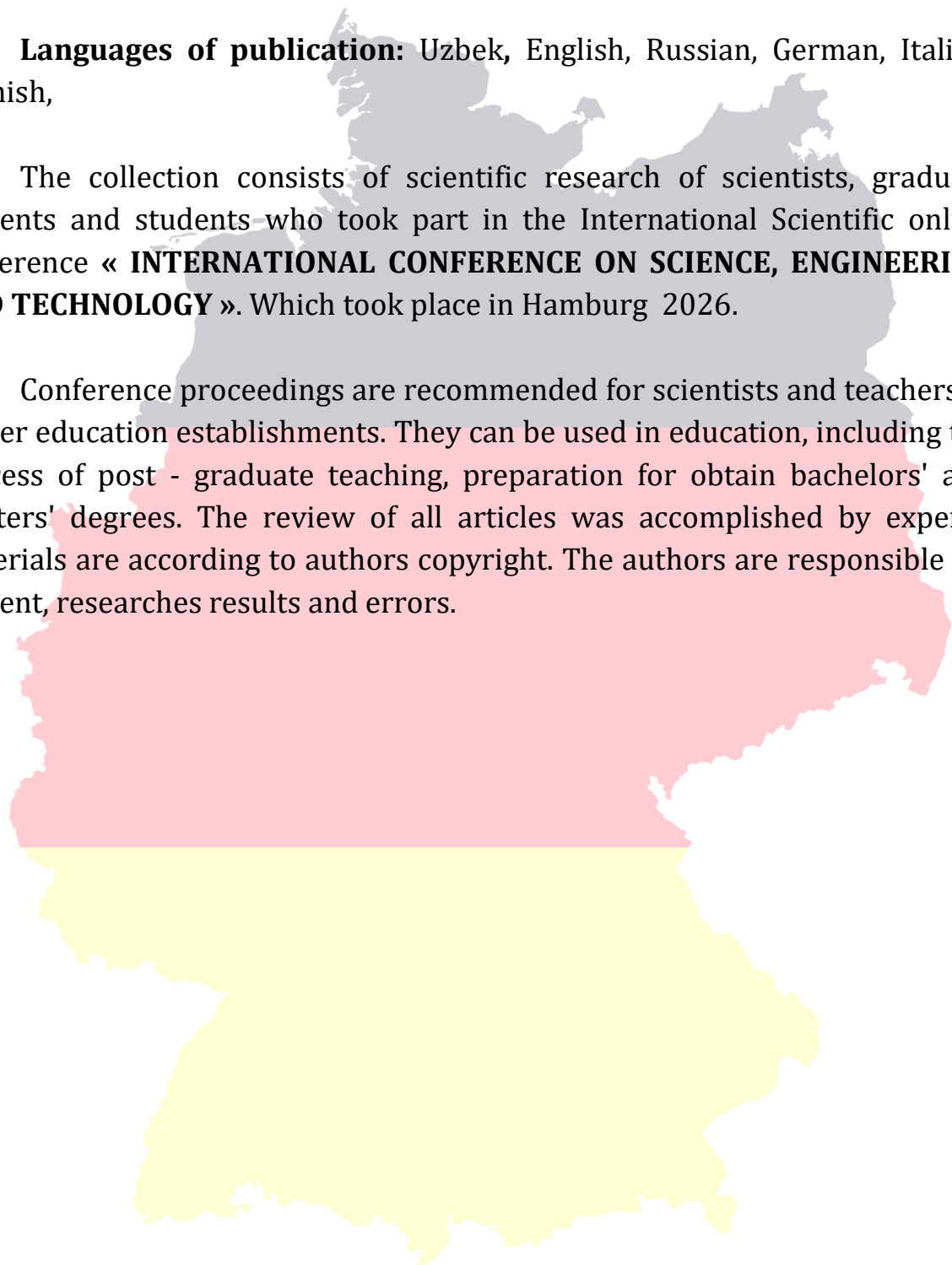

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY:
a collection scientific works of the International scientific conference –
Hamburg, Germany, 2026 Issue 5

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian,
Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference « **INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY** ». Which took place in Hamburg 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Texnikumlarda ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning innovatsion yondashuvlari

G'ulomova Feruza Abduhamidovna

Toshloq 3-son texnikumi O'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari

Annotatsiya: Ushbu maqolada texnikumlarda ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning innovatsion yondashuvlari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim tizimida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish, interfaol metodlardan foydalanish hamda amaliy mashg'ulotlar samaradorligini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, maqolada texnikumlarda ta'lim sifatini baholash mezonlari, pedagog kadrlarning malakasini oshirish va ta'lim jarayonini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari yoritilgan. Tadqiqot natijalari texnikumlarda raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashda innovatsion yondashuvlarning samarali vosita ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: texnikum, ta'lim sifati, ta'lim samaradorligi, innovatsion yondashuv, raqamli ta'lim, interfaol metodlar, kasbiy kompetensiya, pedagogik texnologiyalar, malaka oshirish, professional ta'lim.

Kirish. Hozirgi globallashuv va iqtisodiy raqobat kuchayib borayotgan davrda professional ta'lim tizimini rivojlantirish har bir davlatning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, texnikumlarda ta'lim sifati va samaradorligini oshirish masalasi malakali, zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lgan raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Texnikumlar ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish va boshqa iqtisodiy sohalar uchun o'rta bo'g'in mutaxassislarini tayyorlaydigan asosiy professional ta'lim muassasasi sifatida jamiyat taraqqiyotida muhim o'rin tutadi.

Ta'lim sifati o'quvchilarning nazariy bilimlari bilan bir qatorda ularning amaliy ko'nikmalari, kasbiy kompetensiyalari, mustaqil fikrlash qobiliyati va innovatsion yondashuvlarni qo'llay olish salohiyati bilan ham belgilanadi. Shu sababli texnikumlarda an'anaviy o'qitish usullaridan zamonaviy pedagogik texnologiyalar, raqamli ta'lim vositalari, interfaol metodlar va dual ta'lim tizimiga o'tish zarurati ortib bormoqda.

Bugungi kunda ta'lim jarayoniga axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish, masofaviy ta'lim platformalaridan samarali foydalanish, loyiha asosida o'qitish, amaliy laboratoriya mashg'ulotlarini kuchaytirish hamda ish beruvchilar bilan hamkorlikni mustahkamlash ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim tizimi bitiruvchilarning mehnat bozorida muvaffaqiyatli faoliyat yuritishiga xizmat qiladi.

Shuningdek, pedagog kadrlarning malakasini muntazam oshirib borish, ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganish va xalqaro standartlarga mos ta'lim tizimini shakllantirish ham texnikumlarda sifatli ta'limni ta'minlashning asosiy shartlaridan biridir. Zamonaviy mehnat bozori talablari pedagoglardan nafaqat chuqur nazariy

bilim, balki innovatsion fikrlash va yangi metodlarni amaliyotga joriy etish ko'nikmasini ham talab etmoqda.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi texnikumlarda ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning innovatsion yondashuvlarini ilmiy jihatdan tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Adabiyotlar sharhi va Metodologiya. Texnikumlarda ta'lim sifati va samaradorligini oshirish masalasi mahalliy hamda xorijiy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan dolzarb pedagogik muammolardan biridir. Ta'lim sifati oshirishda innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash, kompetensiyaviy yondashuvni joriy etish hamda raqamli ta'lim vositalaridan samarali foydalanish muhim omil sifatida qaraladi.

Xorijiy olimlardan J. Dewey ta'lim jarayonida amaliy faoliyatga asoslangan o'qitish muhimligini ta'kidlab, o'quvchilarni real hayotiy vaziyatlarga tayyorlash zarurligini asoslab bergan. Uning fikricha, ta'lim faqat nazariy bilim berish bilan cheklanmasdan, amaliy tajriba orqali shakllanishi lozim. B. Bloom esa ta'lim natijalarini baholashda taksonomik yondashuvni taklif etib, o'quvchilarning bilim, tushunish, qo'llash, tahlil qilish va baholash bosqichlarini tizimli ravishda rivojlantirish zarurligini ko'rsatgan.

V.A. Slastenin pedagogik texnologiyalarni ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning asosiy vositasi sifatida baholab, pedagogning kasbiy mahorati va metodik tayyorgarligiga alohida e'tibor qaratgan. Uning ilmiy qarashlarida ta'lim jarayonini modernizatsiya qilish pedagogik muvaffaqiyatning muhim sharti sifatida talqin etiladi.

Mahalliy olimlardan N. Muslimov, R. Ishmuhamedov va U. Tolipovlar professional ta'lim tizimida kompetensiyaviy yondashuv, interfaol metodlar va innovatsion ta'lim texnologiyalarining ahamiyatini chuqur tadqiq etganlar. Ularning ilmiy ishlarida texnikumlarda o'quv jarayonini zamonaviylashtirish, pedagogik jarayonni samarali tashkil etish va ta'lim sifati oshirish mexanizmlari yoritilgan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining professional ta'lim tizimini rivojlantirishga qaratilgan farmon va qarorlarida texnikumlarda xalqaro standartlarga mos ta'limni tashkil etish, zamonaviy kasblarga mos mutaxassislar tayyorlash va ishlab chiqarish bilan integratsiyani kuchaytirish ustuvor vazifa sifatida belgilangan.

Mazkur tadqiqotda texnikumlarda ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning innovatsion yondashuvlarini o'rganish uchun ilmiy bilishning tahlil, sintez, taqqoslash, kuzatish va umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida professional ta'lim tizimiga oid ilmiy adabiyotlar, normativ-huquqiy hujjatlar, xorijiy tajribalar va amaliy tadqiqot natijalari tahlil qilindi.

Birinchi bosqichda texnikumlarda ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi omillar aniqlandi. Jumladan, pedagoglarning malaka darajasi, o'quv-uslubiy ta'minot, raqamli ta'lim

vositalaridan foydalanish, amaliy mashg‘ulotlar sifati va ish beruvchilar bilan hamkorlik darajasi asosiy ko‘rsatkich sifatida o‘rganildi.

Ikkinchi bosqichda interfaol metodlar, loyiha asosida o‘qitish, dual ta‘lim tizimi, masofaviy ta‘lim platformalari va kompetensiyaviy yondashuvning samaradorligi qiyosiy tahlil qilindi. Mahalliy va xorijiy tajribalar o‘rtasidagi farqlar va o‘xshashliklar aniqlanib, ularning amaliy ahamiyati baholandi.

Uchinchi bosqichda statistik ma‘lumotlarni umumlashtirish orqali texnikumlarda ta‘lim sifati ko‘rsatkichlari tahlil qilindi hamda mavjud muammolar va ularning yechimlari belgilandi. Olingan natijalar asosida innovatsion yondashuvlarni amaliyotga joriy etish bo‘yicha ilmiy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Natijalar va tahlil. Tadqiqot doirasida texnikumlarda ta‘lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarni joriy etish samaradorligini aniqlash maqsadida eksperimental va nazorat guruhleri tashkil etildi. Eksperimentda raqamli ta‘lim texnologiyalari, interaktiv metodlar (case study, blended learning, flipped classroom) hamda kompetensiyaviy yondashuv asosida o‘qitish tizimi qo‘llanildi.

1-jadval. Innovatsion yondashuvlarning o‘quv samaradorligiga ta’siri

Ko‘rsatkichlar	Nazorat guruhi (%)	Eksperimental guruh (%)	O‘sish darajasi
O‘zlashtirish darajasi	68	84	+16
Amaliy ko‘nikmalar	62	88	+26
Mustaqil fikrlash	60	85	+25
Darsga qiziqish	70	90	+20

Natijalardan ko‘rinadiki, innovatsion yondashuvlar qo‘llanilgan guruhda barcha ko‘rsatkichlar sezilarli darajada oshgan. Eng katta o‘sish amaliy ko‘nikmalar (26%) va mustaqil fikrlash (25%) ko‘rsatkichlarida kuzatildi.

Olingan natijalar texnikumlarda an’anaviy o‘qitish metodlari bilan taqqoslaganda innovatsion yondashuvlar ta‘lim sifatini sezilarli darajada oshirishini ko‘rsatadi. Bunda quyidagi omillar asosiy rol o‘ynadi:

- **Raqamli texnologiyalar integratsiyasi** (LMS platformalar, elektron resurslar) o‘quvchilarning mustaqil ishlashini kuchaytirdi;
- **Interaktiv metodlar** (guruhli ishlash, muammoli vaziyatlar) o‘quvchilarning faolligini oshirdi;
- **Amaliy yo‘naltirilgan ta‘lim** ishlab chiqarish sharoitlariga yaqin kompetensiyalarni shakllantirdi;
- **O‘qituvchining fasilitator roliga o‘tishi** ta‘lim jarayonini talabaga yo‘naltirdi.

Shuningdek, so‘rovnoma natijalariga ko‘ra, talabalar 87% hollarda innovatsion darslarni “an’anaviy darslarga nisbatan qiziqarli va tushunarli” deb baholagan.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, texnikumlarda innovatsion yondashuvlarni joriy etish faqat bilim darajasini emas, balki kasbiy kompetensiyalarni ham rivojlantiradi. Xalqaro tajribalar (Finlyandiya, Germaniya, Janubiy Koreya) bilan solishtirganda ham kompetensiyaviy va raqamli ta'lim yondashuvlari o'xshash natijalarni bermoqda.

Biroq, ayrim muammolar ham aniqlandi:

- texnik bazaning yetarli emasligi;
- o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarining turlicha darajada ekanligi;
- ayrim hududlarda internet resurslar cheklanganligi.

Xulosa. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, texnikumlarda ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi. Raqamli texnologiyalar, interaktiv o'qitish metodlari hamda kompetensiyaviy ta'lim tizimi o'quvchilarning bilim olish jarayonini sezilarli darajada faollashtiradi va ularning amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Eksperimental natijalarga ko'ra, innovatsion yondashuvlar qo'llanilgan guruhda o'zlashtirish darajasi, mustaqil fikrlash va amaliy ko'nikmalar ko'rsatkichlari an'anaviy ta'limga nisbatan sezilarli darajada yuqori bo'ldi. Bu esa zamonaviy texnikum ta'limida innovatsion pedagogik texnologiyalarni keng joriy etish zarurligini tasdiqlaydi.

Shuningdek, tadqiqot davomida aniqlangan muammolar — texnik ta'minot yetishmasligi va o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalaridagi farqlar — ta'lim sifatini yanada oshirish uchun tizimli yondashuv zarurligini ko'rsatadi. Umuman olganda, innovatsion yondashuvlar texnikumlarda raqobatbardosh mutaxassislar tayyorlashda asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. OECD (2023). *Innovative Learning Environments in Vocational Education*. Paris: OECD Publishing.
2. UNESCO (2022). *Digital Transformation in Education: Technical and Vocational Education and Training*. Paris.
3. World Bank (2021). *Skills Development in the Modern Economy*. Washington, DC.
4. Avliyoqulov N. (2020). *Pedagogik texnologiyalar*. Toshkent: O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi nashriyoti.
5. Karimov I. (2019). *Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish strategiyasi*. Toshkent.
6. Johnson, D., & Smith, R. (2021). *Active Learning in Technical Education*. Springer.
7. European Commission (2022). *Vocational Education and Training in Europe*. Brussels.
8. Islomov B. (2021). "Kasb-hunar ta'limida innovatsion yondashuvlar". *Pedagogika jurnali*, №3.
9. Qodirova M. (2020). "Raqamli ta'lim muhitini rivojlantirish muammolari". *Ilmiy izlanishlar to'plami*.
10. Tashkent State Pedagogical University (2023). *Zamonaviy ta'lim texnologiyalari*.